

1 pôstna nedeľa 2023 A

AI Pokušenie – alebo lákanie, zvädzanie, nutkanie vykonať niečo zlé či nedovolené – je súčasťou života. Stačí si pozrieť reklamy v televízii, na internete či reklamných tabuliach. Ide o hru so zmyslami, o snahu prebudiť našu žiadostivosť, našu túžbu mať, vlastniť, ísť, skúsiť, zažiť, zabaviť sa.

KE Ani Ježiš sa pokúšaniam nevyhol. Dobrá správa dnešného evanjelia je, že nad každým pokušením zvíťazil. Ako? Jednoduchá odpoveď znie: poslušnosťou svojmu Otcovi.

DI Pozrime sa však hlbšie na pokušenie a hriech, aby sme vedeli v živote tak dobre rozlišovať ako Ježiš. Pokušenie ešte nie je hriech. K hriechu dochádza len vtedy, keď človek dá slobodný súhlas, ktorý je spojený s nesprávnou myšlienkou. Ako však môžeme s istotou vedieť, či sme súhlasili slobodne alebo nie? Starí mnísi vedeli, že takáto neistota je veľmi škodlivá pre pokoj duše. Preto navrhovali dôkladnú analýzu myšlienkového procesu, ku ktorému dochádza počas pokušení. Tomáš Špidlík v knihe *Jak očistiť své srdce* ponúka tieto vysvetlenia: Zvyčajne sa rozlišuje päť fáz prenikania zla do srdca: 1. pokušenie, 2. rozhovor, 3. boj, 4. súhlas, 5. vášeň.

PAR 1. Pokušenie. Táto prvá fáza sa nazýva aj "kontakt, styk". Je to prvý obraz pochádzajúci z predstavivosti, prvá myšlienka, prvý impulz. V tomto prípade sa ešte o ničom nerozhodujeme, jednoducho zistíme, že sa nám naskytá príležitosť urobiť zlo a zlo sa nám predstavuje v príťažlivej podobe.

2. Rozhovor. Túto druhú fázu pripomína dnešná 3. kapitola knihy Genezis, keď Eva začína rozhovor s hadom /obrazom pokušiteľa/. Ak nedbáme na prvé podnety, odídu tak, ako prišli. Človek to však bežne nerobí, skôr sa nechá vyprovokovať a začne premýšľať. Aká vina je v týchto vnútorných "rozhovoroch"? Ten, kto sa pre nič nerozhodol, nemohol zhrešiť. Ale koľko času a koľko životnej energie sa premárni v týchto nezmyselných vnútorných "rozhovoroch"!

3. Boj. Po dlhom rozhovore sa v srdci zakorení myšlienka, ktorú nie je ľahké vyhnúť. Predstavivosť zmyselného človeka je taká nasiaknutá lákavými predstavami, že sa ich nedokáže zbaviť. Stále je slobodný, nemusí súhlasiť. Zo svojho boja môže a má vyjsť víťazne, ale stojí ho to veľké úsilie: musí bojovať. Jeho vôľa musí stáť pevne, musí si

opakovať: "Cítim, že ma hriech silno priťahuje, a predsa nechcem súhlasiť, slobodne sa rozhodujem pre opak a som schopný odolať."

4. Súhlas. Kto sa po prehratom boji rozhodne pri prvej príležitosti urobiť to, k čomu ho nabáda zlá myšlienka, dáva svoj slobodný súhlas pokušeniu zla. V tomto štádiu dochádza k hriechu v pravom a vlastnom zmysle slova. A aj keď sa hriech nezhmotní, zostáva v nás. Morálka to nazýva "hriech v myšlienkach". Človek je tým, pre čo sa rozhodne, nie tým, k čomu ho priťahujú zmysly. V tých chvíľach, keď dáva slobodný súhlas zlu, zakúša aj hriech.

5. Vášeň. Ten, kto podľahne zlým myšlienkam, často postupne oslabuje svoj charakter. Tak vzniká neustály sklon k zlému, ktorý sa môže stať takým silným, že je veľmi ťažké mu odolať. A je to vášeň, ktorá z človeka robí otroka hriechu. Je sloboda u takéhoto jedinca už zničená? Podľa názoru Cirkevných Otcov aj vášnivý a slabý človek zostáva človekom, a preto vôľa nie je úplne potlačená. Je akoby spiaca, a preto ju treba prebudiť. V tomto zmysle je to problém, ktorý je dnes obzvlášť akútne. Skúsenosť ukazuje, že na prebudenie a posilnenie vôle je potrebná špeciálna liečba. Potrebuje však aj osobitnú pomoc Božej milosti. Toľko Tomáš Špidlík.

MY O sv. Bernardovi je známe, že bol výborným kazateľom. Veľmi často ho pokúšal satan k pýche a šepkal: „Ako pekne kážeš, Bernard!“ Svätec ale premohol pokušenie slovami: „Satan, nie pre teba som začal a pre teba neskončím, ale jedine pre Boha!“

ADE Treba zopakovať: podmienkou skutočného hriechu je slobodný súhlas. To musí byť upokojujúce pre svedomitých ľudí, ktorých desia myšlienky a túžby po zlom a nezriedka sa svedávajú, že ich mali, a ktorí upadajú do smútku, keď sa im takéto myšlienky aj po spovedi vracajú. Čo by sme teda mali robiť, keď cítime, že na nás útočia takéto pokušenia? Musíme sa zastaviť a povedať si: "Čo chcem robiť? Pre čo sa rozhodujem? Pred Bohom je človek tým, čo chce, a nie tým, čo cíti proti svojej vôli." Objavenie vlastnej slobody je veľmi dôležité pre pokrok v duchovnom živote.

Vydajme sa s odvahou na cestu vnútorného oslobodzovania a uzdravenia v tomto čase pôstu. Amen.